

SCHOOLTRAJECT: INSPIREREND BURGERSCHAP & BIG QUESTIONS

THEMA: IDENTITEIT EN WELBEVINDEN &
PARTICIPATIE EN DEMOCRATIE

SCHOOLINFO

School: Instituut Sancta Maria Aarschot

Adres: Kardinaal Mercierstraat 10, 3200 Aarschot

Coördinator van dit traject: Inge Verbist

Medewerkers: Nele De Pooter, Sharon Storms en het directieteam (Stijn Verbinnen, Ilse Wuyts, Gijs Wevers)

Partners:

- UCLeuven Limburg: Mie-ke Vanbergen
- Katholiek Onderwijs Vlaanderen (GPS-Burgerschapskompas)
- Kruit Kenniscentrum voor wereldburgerschapseducatie

PROJECTINFO

Doelgroep: Focus op leerlingen eerste graad, maar doorstroom naar tweede en derde graad wordt in de hele denkoefening meegenomen (voorbeeld acties rond pestbeleid, regels).

Context: Het gemeenschappelijk funderend leerplan stimuleert schoolteams om gedragen en gelijkgericht te werken aan de vorming van leerlingen tot persoon. Om dit hele proces in kaart te brengen, ontwikkelde Katholiek Onderwijs Vlaanderen het burgerschapskompas¹. Omwille van een aantal hervormingen de voorbije jaren, besloot SMA om op het einde van schooljaar 18-19 deze bevraging te doen (leerlingen 1^e graad). **Met deze feedbackresultaten** kond het team starten in het traject **“Inspirerend burgerschap, Big Ideas”** (schooljaar 1920) waarin we samen keken **welke aspecten meer aandacht verdienen op school**. We doorliepen met alle actoren samen het proces, waarin we **acties, afspraken en ideeën** ontwikkelden en implementeerden.

---

¹ Het burgerschapskompas (eerder GPS genoemd) is een online instrument dat feedback verzamelt bij leerlingen uit de eerste graad en zo zichtbaar maakt hoe leerlingen op jullie school groeien als persoon in de samenleving.

Periode en omvang: Het traject loopt het hele jaar en bestaat uit werksessies en terugkoppelingsmomenten rond dit vormingsproces; acties, ideeën, haalbaarheid, gedragenheid,...tussen de verschillende actoren (innovatieteam, directieteam, leerlingenparlement (stem leerlingen)).

Doelstellingen: zijn gefilterd uit de resultaten van de bevraging, zie onder in matrix (resultaten burgerschapskompas - noden - acties) (kolom 2 en 3). Hieruit kwam duidelijk naar voren dat er grote noden waren op vlak van **veiligheid** en **schoolklimaat**. Binnen deze twee topics, werden de pijnpunten/subthema's snel duidelijk (**regels, pestbeleid, verbondenheid** - kolom 1), waarna er op basis van ideeën (kolom 4), gerichte acties kwamen (kolom 5).

PROJECTONTWERP

Doelstellingen en big questions

De leerlingen gaan bewust en zorgzaam om met zichzelf: leerlingenparlement -> workshop debatteren**

- Wanneer ben ik zeker dat mijn mening de juiste is?
- Wanneer voel ik me kwetsbaar?

De leerlingen gaan bewust en zorgzaam om met anderen (dialogoog en verbondenheid): -> regels rond pesten zichtbaar maken***, leerlingenvertegenwoordigers*, workshop debatteren**

- Hoe kijk ik naar andere mensen ?
- Waarom heb ik de neiging om andere mensen snel te beoordelen?
- Kan ik begrijpen wat andere leerlingen belangrijk en zinvol vinden?
- Waarom vind ik het belangrijk om anderen te helpen?
- Hoe kan ik leren om de ander rechtvaardig te behandelen?

De leerlingen gaan bewust om met de samenleving en engageren zich in de samenleving (verbondenheid en verantwoordelijkheid) leerlingenparlement*

- Hoe ga ik om met iemand die anders is dan mezelf?
- Wanneer durf ik spreken van een rechtvaardige wereld?
- Wat versta ik onder een goede democratie?

Leerlingen nemen het eigen leren en de studieloopbaan in handen -> leerlingcontacten****

- Hoe kan ik mijn eigen talenten inzetten in opdrachten en activiteiten op school?

Leerlingen hanteren normen en waarden en gedragen zich op een moreel verantwoorde manier -> regels

- Waarom zijn afspraken, normen en regels belangrijk voor de samenleving?
- Welke normen en waarden vind ik belangrijk voor de samenleving?

Concept: collaboratief actieonderzoek

Opbouw en fases: matrix

	1	2	3	4	5
	Resultaten burgerschapkompas <i>Welke topics spingen in het oog?</i>	Leerlingen (eerste graad)	Leerkrachten (70-tal)	(Ideeën/Mogelijke) Acties	Acties & Betrokkenen <i>(invullen na afstemming)</i>
	<p>Doelstellingen: (geformuleerd op basis van de resultaten uit de GPS-feedbacktool)</p> <ul style="list-style-type: none"> De betrokkenheid van de IIn van de eerste graad vergroten waardoor hun welbevinden verhoogt. Het leerlingenparlement duurzaam verankeren vanuit visie, in concrete werking, bij iedereen (alle leerlingen en leerkrachten moeten weten wat er leeft - zie GPS) Duidelijkheid scheppen op elk niveau (IIn-lkr-directie) rond de 6 voor succes: gedragen door iedereen, waardoor er meer fierheid is en regels worden bewaakt en nageleefd. 				
VEILIGHEID					
WELBEVINDEN – DEMOCRATIE – PARTICIPATIE	Regels	<ul style="list-style-type: none"> Niet kennen van regels <i>(= voorwaarde burgerschap: conformeren aan de regels)</i> <i>Leerlingen vinden de regels wel streng, maar niet duidelijk</i> Andere maten en gewichten bij de lkr <i>(zorgt voor verwarring bij IIn)</i> 	<ul style="list-style-type: none"> 50% vindt wel dat er regels zijn, <i>(maar passen ze te vaak niet toe)</i> 50% kent de regels niet 	<p>1) Nu: bestaande herstelgerichte werking heeft NOOD aan</p> <ul style="list-style-type: none"> een kader grenzen/afspraken vanuit het beleid opleggen (sancties) <p>2) De 6 voor succes! *</p> <ul style="list-style-type: none"> visualiseren wat spreekt aan, #? =Perfekte taak voor het leerlingenparlement <i>(tip: werk maken van een positieve formulering ipv negatieve)</i> <p>3) Gesprekken voeren: SODA-gesprekken</p> <ul style="list-style-type: none"> Wat kunnen we hiervoor voorzien? 	<p>-Kan bvb ook anders zijn voor de 3 graden, opnemen in de II-parlementen</p> <p>-Communiceren tegen 28/1</p> <p>3) (Pedagogische studiedag 20/1 NM, Mieke)</p>

				- Nood aan coachingsmoment feedback geven	
WELBEVINDEN – PARTICIPATIE	Pestbeleid	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Hebben geen zicht op pestbeleid ▪ Voelen zich niet veilig op de speelplaats 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 40% vindt dat er veel lln gepest worden 	1) Informeren over pestbeleid (methode LSCI): 2) <i>www.lsci.org // visualiseren</i> 3) Leren hoe ze ruzies moeten oplossen, hoe ze moeten reageren als ze gepest worden	1)Nadruk moet op preventie liggen
SCHOOLKLIMAAT					
PARTICIPATIE - DEMOCRATIE - IDENTITEIT	Verbondenheid	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Er is geen! <i>(dit zien we bijvoorbeeld aan niet trots zijn op...)</i> <i>(tip: Het puberbrein binnenstebuiten: inzichten integreren)</i> 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Wel fier op de school ▪ Schatten dit ook zo in voor de lln 	Structurele acties om te VERBINDEN 1) ~~Gescheiden speelplaats/pauzes, met andere regels graden (1,2,3)~~ 2) Leerlingcontacten * - Optie om van de 3 dagcontacten leerlingcontacten te maken 3) Leerbeleid uitrollen 4) Leerlingenparlement eerste graad duurzaam verankeren* en linken aan tweede en derde graad (voortgang) <i>*Inge: 1920: vragen op PV of teamllbgl wie dit graag als pilootproject wil opnemen</i>	1)Geen optie wegens werken/geen optie wegens lesrooster 2) opstart is gebeurd, nu goede momenten zoeken 3) Inge: opgestart 4)Sessie 18/2: Leren debatteren**, leren mening uiten, onderbouwen (voor lln-parlement van 3/3, input vragen op 21/1 aan de groep)

STROOMDIAGRAM LEERLINGENPARLEMENT 1^e GRAAD*

- 1x per trimester houden we een ideeënbusdag:
  - Onze leden staan dan op de speelplaats met een ideeënbus.
  - Leerlingen van de eerste graad kunnen dan hun ideeën in de bus stoppen
  - Ze kunnen ook in dialoog gaan met de leden van LLP1 die dan de ideeën verder meenemen.
- 1 week voor de nieuwe vergadering sturen we een mail naar de leden met de door ons geplande agendapunten.
  - Zij bespreken deze in hun klas: wat is het standpunt van de klas?
  - Zijn er punten die vanuit de klas ook besproken moeten worden, naast de genoemde punten?
  - Nieuwe punten worden doorgemailed naar (een van) de begeleiders.
- Na de vergadering gaan 2 leerlingen, samen met 1 van de begeleiders naar directie voor overleg.
  - Goed- of afgekeurde punten worden doorgestuurd aan verslaggever
  - Verslag wordt aangepast
- Na overleg met directie wordt het verslag doorgestuurd aan alle leden
  - Zij koppelen dit terug aan hun klasgenoten
- Verslag wordt ook online op Intradesk gezet, zodat ook collega's inzage hebben.

Workshop leren debatteren: op vraag van het leerlingenparlement 1^e graad**

S M A UCLES

LEREN DEBATTEREN

Make your opinion clear!
Workshop 3/3/2020

1. HET IS ONZE PLICHT
OM VOOR MENSEN TE
ZORGEN DIE HET
MINDER GOED HEBBEN,
OOK MOET IK ER ZELF
IETS VOOR AFGEVEN

Goed in gesprek

LAAT OMA THUIS!

(OORDELEN, MENINGEN EN AANNAMES/ADVIEZEN)

BEDAKT, HOOR!

OORDELEN, MENINGEN, AANNAMES/ADVIEZEN

- Mening = Wat je vindt, hoe je over iets denkt
- Opinie = Roept iets meer op dan een mening. Mening die door een grote groep wordt gedeeld
- Advies = goede raad, wat je tegen iemand zegt om te helpen

Werkvorm: **STELLINGENSPEL** (verdeel je over de ruimte)

- Ik ben het eens omdat...
- Ik ben het niet eens omdat...
- Ik kan niet kiezen omdat...

2. IK VIND DAT JONGEREN
ZOVEEL OP HUN GSM
MOGEN ALS ZE WILLEN

-----

3. HET IS BELANGRIJK DAT
IEDEREEN DE SCHOOL-
REGELS KENT EN VOLGT

Goed in gesprek

SMEER NIVEA!

(NIET INVULLEN VOOR EEN ANDER)

DIT WINT U VAST HEERLIJK, MEERER SWIMMELS!

https://www.youtube.com/watch?v=Mlr_jmxyq

<https://www.youtube.com/watch?v=dIASQC3G948>

Werkvormen:

- We tonen voorbeelden en laten hen nadenken en delen wat er mis ging en hoe het beter kan
- Situatieskaarten (voorbeelden waarop iets misging en dit had kunnen voorkomen, kort gesprek)

Goed in gesprek

GEEF LSD!

(CLUSTEREN, SAMENVATTEN, DOORVRAGEN)

IK WIL AANDACHT!

WIE?

LUISTEREN – SAMENVATTEN - DOORVRAGEN

<https://www.youtube.com/watch?v=2-MnGGNDK3E>

Werkvorm: **ROLLENSPEL** (iemand van ons speelt de emotie)

- Situatie 1: boze leerling op de gang, want de leerkracht heeft de II oneerlijk behandeld en gestraft
- Situatie 2: verdriet omdat de beste vriendin berichten heeft gestuurd naar uw liefje
- Situatie 3: II wil niet naar school met buikpijn (wordt gepist en moet vandaag 650 betalen of...)